

अवैध दारु विक्री, निर्मिती व इतर संलग्न
बाबींसदर्भात करावयाच्या कार्यवाही बाबत.

महाराष्ट्र शासन

गृह विभाग

शासन परिपत्रक क्रमांक: सीआरएम-२०१७/प्र.क्र. ७१/पोल-१३

दुसरा मजला, हुतात्मा राजगुरु चौक,
मादामा कामा मार्ग, मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२
दिनांक : ०१ मार्च, २०१७

वाचा :-

- १) शासन परिपत्रक क्रमांक: सीआरएम-२००४/प्र.क्र. ६०८/पोल-११, दिनांक ५ जुलै, २००४
- २) शासन परिपत्रक क्रमांक: सीआरएम-२००८/प्र.क्र. १०१/पोल-११, दिनांक २ फेब्रुवारी, २००८

शासन परिपत्रक

राज्यात अवैध दारु उत्पादन, वाहतूक व विक्री आढळून आल्यास अशा ठिकाणी अवैध धंद्याचे उच्चाटन करण्यासाठी करावयाच्या प्रतिबंधात्मक कार्यवाही संदर्भात उपरोक्त वाचा येथील शासन परिपत्रकान्वये या पूर्वी सूचना देण्यात आल्या आहेत. तसेच, महाराष्ट्र दारुबंदी (सुधारणा) अधिनियम, २०१६ (महाराष्ट्र अधिनियम क्रमांक १९/२०१७) शासन राजपत्रात दिनांक १६ जानेवारी, २०१७ रोजी प्रसिध्द करण्यात आला आहे. या सुधारणा अन्वये ग्रामरक्षक दल स्थापित करण्याची तरतूद विहित करण्यात आली असून, महाराष्ट्र दारुबंदी अधिनियमातील तरतूदीनुसारचे गुन्द्यांबाबतची माहिती नजीकचे पोलीस स्टेशन अथवा संबंधीत अधिकारी यांना ग्रामरक्षक दलाच्या सदस्याने देण्यासंदर्भातील तरतूद विहित करण्यात आली आहे, याकडे लक्ष वेधण्यात येत आहे. अवैध दारु धंद्यासंदर्भात करावयाच्या प्रतिबंधात्मक कार्यवाहीबाबत सर्व पोलीस घटक प्रमुख व अधीक्षक, राज्य उत्पादन शुल्क यांना पुढील प्रमाणे सूचना देण्यात येत आहेत.

१. अवैध दारु उत्पादन व विक्री संदर्भात माहिती मिळताच त्वरित अशा प्रकरणात कार्यवाही करून गुन्हे दाखल करण्यात यावेत. यामध्ये अवैध दारुच्या निर्मिती, विक्री यामध्ये गुंतलेल्यांच्या बरोबरच ज्या प्रकरणी अशा अवैध दारुची निर्मिती होत आहे अशा जागेच्या मालकाचा सक्रिय सहभाग आहे, असे आढळून आल्यास त्यांच्या विरुद्ध देखील कायद्याच्या प्रचलित तरतूदीनुसार गुन्हे दाखल करण्यात यावेत.
२. अवैध दारु उत्पादन व विक्रीच्या ठिकाणी वेळोवेळी धाडी टाकून कारवाई करण्यात यावी. या कारवाईमध्ये जप्त करण्यात आलेला माल व साहित्य कायदयानुसार नाश करण्यात यावे. सदर कारवाई वेळी ज्या-ज्या ठिकाणी ग्राम रक्षक दल स्थापित झाले आहेत, त्या-त्या ठिकाणी

- ग्राम रक्षक दलाचे दोन सदस्य साक्षीदार म्हणून, शक्यतो, घेण्यात यावेत. तसेच, सदरची अवैध दारु कोठून व कोणत्या मार्गाने आणली याबाबत तपासी अधिकारी यांनी सत्वर शोध घ्यावा.
३. अवैध दारुची विक्री व निर्मिती करणाऱ्या व्यक्तीस (Ring Operators/Financial Beneficiaries) अटक करून त्याच्याविरुद्ध ३ पेक्षा जास्त वेळेस कारवाई झाली असेल तर त्याच्याविरुद्ध महाराष्ट्र पोलीस अधिनियम अन्वये हद्दपार तसेच **“महाराष्ट्र प्रिव्हेन्शन ऑफ डेंजरस ॲक्टीव्हिटीज ऑफ स्लमलॉर्ड्स, बुटलेगर्स ॲन्ड ड्रग ॲफेन्डर्स ॲक्ट १९८१ प्रमाणे कारवाई करण्यात यावी.”** सदरची कार्यवाही ही कालबद्ध स्वरूपात होईल याकडे पोलीस घटक प्रमुख यांनी विशेषत्वाने लक्ष द्यावे.
४. अवैध दारु धंद्यावर निर्बंध आणण्याच्या दृष्टीने पोलीस विभाग आणि राज्य उत्पादन शुल्क विभाग यांनी एकत्रितपणे कार्यवाही करण्यासाठी बैठका घेण्यात याव्यात. तसेच, दोन्ही विभागांनी स्वतंत्रपणे केलेल्या कार्यवाहीची माहिती एकमेकांना द्यावी व अशा कार्यवाहीसाठी पोलीस आयुक्त यांनी आयुक्तालय स्तरावर आणि पोलीस अधीक्षक यांनी जिल्हास्तरावर संयुक्त पथके स्थापन करावीत.
५. अवैध दारुधंद्यावर प्रभावी कार्यवाही करण्याच्या दृष्टीने पोलीस विभाग आणि राज्य उत्पादन शुल्क विभागातील अधिकाऱ्यांची बैठक दरमहा पोलीस आयुक्त व पोलीस अधीक्षक यांनी घ्यावी व या बैठकीमध्ये करण्यात आलेल्या कार्यवाहीचा आढावा घेण्यात यावा तसेच, परिणामकारक निर्बंध आणण्याच्या दृष्टीने करावयाच्या उपाययोजनांबाबत कृती कार्यक्रम निश्चित करावा.
६. अवैध धंद्यांबाबत जनेतकडून तक्रारी प्राप्त झाल्यास तक्रारदाराचे नाव गुप्त राहिल याबाबत आवश्यक दक्षता घेण्यात यावी. तसेच, अशा तक्रारी संदर्भात गुप्त चौकशी करून वेळोवेळी आवश्यक कारवाई करण्यात यावी.
७. पोलीस उप आयुक्त/पोलीस अधीक्षक /सहायक पोलीस आयुक्त/पोलीस उप अधीक्षक /उप विभागणी पोलीस अधिकारी यांनी त्यांच्या पोलीस ठाण्याच्या तसेच, राज्य उत्पादन शुल्क विभागाच्या वरिष्ठ अधिकाऱ्याने त्यांच्या अधिनस्त कार्यालयाच्या नेहमीच्या भेटीच्या वेळी अवैध धंद्याबाबत किती तक्रारी आल्या, त्यावर काय कार्यवाही झाली, पूर्वी ज्या ठिकाणी धाडी टाकण्यात आल्या होत्या त्या ठिकाणी पुन्हा धंदे सुरु आहेत किंवा कसे याची माहिती घ्यावी व आवश्यक असल्यास पुन्हा कार्यवाही करावी.
८. आयुक्तालयात/जिल्ह्यात कोठेही अवैध दारुधंदे चालू नाहीत याची खात्री करावी. तसेच, भविष्यातही अशा प्रकारचे धंदे त्यांच्या हद्दीत चालणार नाहीत, याकरीता आवश्यक दक्षता घेण्यात यावी.
९. ग्राम रक्षक दलाने केलेल्या तक्रारीची दखल तातडीने घेण्यात यावी. सदर तक्रारीची योग्य दखल न घेतल्याचे आढळल्यास तसेच, ज्या पोलीस ठाण्याच्या हद्दीत किंवा राज्य उत्पादन शुल्क अधिकाऱ्याच्या कार्यक्षेत्रात अवैध दारुधंदे सुरु असल्याचे आढळल्यास त्या संबंधीत अधिकाऱ्यांवर कर्तव्यात कसुर केल्याबद्दल प्रचलित नियमानुसार कठोर शिस्तभंग विषयक

कार्यवाही होईल, याबाबत पोलीस घटक प्रमुख/जिल्हा अधीक्षक, रा.ऊ.शु. यांनी आवश्यक दक्षता घ्यावी.

१०. दारु पिऊन शांतता भंग करणारे व गुन्हेगारी कृत्य करणाऱ्या सराईत व्यक्तीविरुद्ध महाराष्ट्र दारुबंदी अधिनियमाच्या कलम ९३ अन्वये चांगल्या वर्तणूकीचे हमीपत्र संबंधीत व्यक्तीकडून घेण्याबाबत कायद्यातील प्रचलित तरतूदीनुसार आवश्यक कार्यवाही करण्यात यावी. तसेच, सराईत गुन्हेगार व्यक्तीविरुद्ध कायद्याच्या तरतूदीनुसार महाराष्ट्र पोलीस अधिनियमाच्या कलमानुसार हद्दपारी ची आवश्यक कार्यवाही करण्यात यावी.

११. महाराष्ट्र दारुबंदी अधिनियम, १९४९ अंतर्गत कलम ९३ तसेच महाराष्ट्र पोलीस अधिनियम च्या कलम ५५, ५६, ५७ ची प्रकरणे दिर्घकाळ प्रलंबित राहतात, असे शासनाच्या निदर्शनास आले आहे. सबब, सर्व जिल्हादंडाधिकारी यांना कळविण्यात येत की, अशा प्रकरणांची निर्गती कालबद्ध स्वरूपात होईल याकडे लक्ष द्यावे. तसेच, सदर प्रकरणे दिर्घकाळ प्रलंबित राहिल्यास संबंधितांविरुद्ध जिल्हादंडाधिकारी यांनी प्रशासकीय कार्यवाही करावी.

सदर परिपत्रकातील सूचनां सर्व पोलीस घटक प्रमुख यांनी त्यांच्या अधिपत्याखालील सर्व पोलीस ठाणे प्रमुख यांच्या तसेच अधीक्षक, राज्य उत्पादन शुल्क यांनी त्यांच्या अधिपत्या खालील निरीक्षकांच्या निर्देशनास आणून याची अंमलबजावणी योग्य रीतीने होईल याकडे परिपूर्ण लक्ष देऊन कार्यवाही करावी.

सदर परिपत्रक राज्य उत्पादन शुल्क प्रभागाच्या सहमतीने निर्गमित करण्यात येत आहे.

सदर शासन परिपत्रक महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आले असून त्याचा संकेतांक २०१७०२२८१९०६४५२७२९ असा आहे. हे परिपत्रक डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

युवराज ब. अजेटराव

उप सचिव, गृह विभाग, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

१. मा. मुख्यमंत्री यांचे अपर मुख्य सचिव
२. पोलीस महासंचालक, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई
३. पोलीस आयुक्त, बृहन्मुंबई
४. आयुक्त, राज्य उत्पादन शुल्क विभाग

५. सर्व विशेष पोलीस महानिरीक्षक
६. सर्व जिल्हाधिकारी/ जिल्हा दंडाधिकारी
७. सर्व पोलीस आयुक्त/पोलीस अधीक्षक
८. सर्व अधीक्षक, राज्य उत्पादन शुल्क
९. सर्व सह सचिव / उप सचिव, गृह विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- १०.मा. मंत्री (राज्य उत्पादन शुल्क) यांचे खाजगी सचिव
- ११.मा. राज्यमंत्री, गृह (शहरे/ग्रामीण) व राज्य उत्पादन शुल्क यांचे खाजगी सचिव
- १२.निवडनस्ती (पोल-१३ कार्यासन)